הָאַחֲרוֹנִים: **ח** [ח]יֵשׁ אוֹמְרִים שָׁמַיִם אַחֲרוֹנִים (יח) אֵינָם צְרִיכִים נִגּוּב. (יט) וּלְהָרַמְבַּ"ם (הלכות ברכות פ"ז ה"כ) מְנַגֵּב וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ: **ט** [ט]מַיִם אַחֲרוֹנִים (כ) נוֹטְלִים בְּכָל (כא) מִינֵי (מ) מַשְׁקִים: **י** יֵשׁ (ט) (כב) שֶׁאֵין נוֹהֲגִים לִטֹּל מַיִם אַחֲרוֹנִים. וַאֲפִלּוּ לַנּוֹהֲגִים כֵּן, אָדָם שֶׁהוּא אִסְטְנִיס וְרָגִיל לִטֹּל יָדָיו אַחַר הַסְּעוּדָה, לְרִידַיהּ הָוֵי יָדַיִם מְזֹהָמוֹת (כג) וְצָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו (כד) קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן:

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן

קפב דִּין כּוֹס בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְשֶׁלֹּא יְהֵא פָּגוּם. וּבוֹ ז' סְעִיפִים:

א [א]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן (א) טְעוּנָה כּוֹס אֲפִלּוּ (ל) בְּיָחִיד, וְצָרִיךְ לְחַזֵּר עָלָיו, (ב) וְלֹא יֹאכַל אִם אֵין לוֹ כּוֹס לְבָרֵךְ עָלָיו אִם הוּא מְצַפֶּה וְאָפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֲפִלּוּ אִם צָרִיךְ לַעֲבֹר זְמַן אֲכִילָה אַחַת. [ב]וּלְפִי זֶה (ג) אִם שְׁנַיִם אוֹכְלִים יַחַד צָרִיךְ לְקַחַת כָּל אֶחָד כּוֹס לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן. [ג]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה כּוֹס אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה. [ד]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה כּוֹס כְּלָל אֲפִלּוּ בְּשִׁלְשָׁה. הַגָּהָה: וּמִכָּל מָקוֹם מִצְוָה (ד) מִן הַמֻּבְחָר לְבָרֵךְ עַל כּוֹס מָלֵא יַיִן [ה]כּוֹס בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (כד) קֹדֶם בִּרְכַּת אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁל יַיִן (ה) וְלֹא **ב**

(ר"ן פרק ערבי פסחים (פסחים כו. ד"ה גמ' ירושלמי)):

בֵּאוּר הַיטֵב

מַפְסִקִינַן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): **ח** (ו) מְבָרֵךְ. וּבְיָם שֶׁל שְׁלֹמה (שם סי' י) כָּתַב, דַּוְקָא הַמְבָרֵךְ צָרִיךְ לְנַגֵּב וְלֹא הָאֲחֵרִים: **ט** (מ) מַשְׁקִין. וְהוּא הַדִּין בְּמַיִם הַפְסוּלִים לָרִאשׁוֹנִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז). וּבְשֶׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (בברכות מ: אות ב) כָּתַב דְּיֵשׁ לְזַהֵר בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה וְלֹא יִהְיוּ מָרִים וּקְרוּחִים, וְגַם כֹּחַ אָדָם בְּעֵינָן כְּמוֹ הָרִאשׁוֹנִים. מַיִם אַחֲרוֹנִים אֵין צְרִיכִין שִׁעוּר. וְאֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ עַל יָדָיו אֶלָּא פַּעַם אַחַת. כָּתַב יוֹסֵף (ד"ה ויש הפרש) וְכֵן הַבְיָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) בְּשֵׁם הַכָּלְבּוֹ (סי' כג) דְּמַיִם אַחֲרוֹנִים אֵין צְרִיכִין שִׁעוּר אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶן כְּדֵי לְהַדִּיחַ בָּהֶן אֶת יָדָיו. וּבְסֵפֶר מַעֲשֶׂה רַב (הל' נט"י וסעודה וברהמ"ז ספ"ד) הַבְיָא [ב]דְּהַנְהָגַת הַגְּרָ"א הָיְתָה בְּרְבִיעִית: **ט** (כ) נוֹטְלִים בְּכָל וְכוּ'. שָׁמַּם הֵם (מ) מְנַקִּין הַיָּדַיִם מִזֹּהַמָּא כְּמוֹ מַיִם. וּמַיְרִי בְּאֵין לוֹ מַיִם כִּי אִם מַשְׁקִין, הָא יֵשׁ לוֹ מַיִם אֵין לִטֹּל בְּמַשְׁקִין [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ז)]: **(כא) מִינֵי מַשְׁקִין.** אֲפִלּוּ (מ) בְּשֶׁמֶן וּדְבַשׁ וְחָלָב, (ל) חוּץ מִיַּיִן מִפְּנֵי חֲשִׁיבוּתוֹ. (לא) כָּתְבוּ הָאֲחֲרוֹנִים שֶׁכָּל מִינֵי מַיִם הַפְּסוּלִים לָרִאשׁוֹנִים, דְּהַיְנוּ שֶׁנַּעֲשָׂה בָּהֶן מְלָאכָה אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מֵרֵאִיהֶן, וַאֲפִלּוּ מַיִם שֶׁנִּפְסְלוּ מִשְּׁתִיַּת בְּהֵמָה וּכְהַאי גַּוְנָא, מִכָּל מָקוֹם כְּשֵׁרִים לְאַחֲרוֹנִים, וְגַם אֵין צָרִיךְ לָהֶם כְּלִי וְכֹחַ גַּבְרָא קַרְאשׁוֹנִים, וְאֵין חֲצִיצַת הַיָּדַיִם פּוֹסֶלֶת בָּהֶן, גַּם אֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ עַל יָדָיו אֶלָּא פַּעַם אָחַת: **י (כב) שֶׁאֵין נוֹהֲגִים וְכוּ'.** מִפְּנֵי שֶׁאֵין מֶלַח סְדוֹמִית מְצוּיָה בֵּינֵינוּ, וּמְשׁוּם יָדַיִם מְזֹהָמוֹת אֵין חוֹשְׁשִׁין, הוֹאִיל וְעַכְשָׁו אֵין מַקְפִּידִין לְרַחְצָן מִלְּכְלוּךְ הַמַּאֲכָל, אֵין זֶה קָרוּי זֹהַמָּא לָנוּ. וְדַעַת הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ דְּצָרִיךְ לִטֹּל גַּם הָאִידָנָא וְדַטְעַם מֶלַח סְדוֹמִית וְיָדַיִם מְזֹהָמוֹת גַּם עַתָּה שַׁיָּךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף א' (סק"א)], וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם הַמְקַבָּלִים דְּכָל אָדָם יִזָּהֵר בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, וְכֵן הֶחְמִיר הַמַּהֲרַשַׁ"ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמה (שם סי' י), וְכֵן כָּתַב הַבְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"ז) עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶחְמִיר הַרְבֵּה בָּזֶה: **(כג) וְצָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (מ) הַגְּרָ"א. וְלֹא הִעְתִּקְתִּי דִּבְרֵי הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמה (שם סי' י) הַמּוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) מִשּׁוּם דְּהַיּוֹם שֶׁכֻּלָּם מְבָרְכִין אֵין נִמְצָא מִינָּהּ בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּפְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"י): **ט** (מא) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וכתוב): **(מא) בִּית יוֹסֵף** (שם): **(ל) בֵּית יוֹסֵף** (שם) וּלְבוּשׁ (ס"י) וְהֶבְיאוֹ בִּפְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"כ), וְכַנִּרְאֶה שֶׁגַּם הַגְּרָ"א רָמַז לָזֶה בְּבֵאוּרוֹ: **(לא)** עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) שֶׁכֵּן הַסְּכִים לְהַלָּכָה [וְדִלְא כְּשֶׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ברכות מ: אות ב) דְּכָתַב בְּקִצּוּר דְּבָרִים הַפּוֹךְ זֶה עַיֵּן שָׁם], וְכֵן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ גַּם כֵּן לְקֻלָּא בְּכָפָּה דְּבָרִים וּדְלֹא כְּשֶׁלְטֵי גִּבּוֹרִים: **י (לב) וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁרוֹצֶה לְבָרֵךְ אֵיזֶה בְּרָכָה שֶׁהִיא מִלְּכְלוּכוֹת מֵחֲמַת הַמַּאֲכָל, וּמַה**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשו"ע הרב (ס"ז) כתב: יש אומרים שמים אחרונים אין צריכים ניגוב, ויש מי שאומר שהמברך מנגב ידיו תחלה ואח"כ מברך, אבל המסובין אינם צריכים לנגב לדברי הכל, וגם במברך יש להקל בדברי סופרים. **ב]** וּבְשו"ע הרב (ס"ד) כתב: ואין שיעור למים של נטילה זו, ואינם כמים ראשונים ששיעורם לא פחות מרביעית. **ג]** בשו"ע הרב (ס"ז) כתב דשיחה בעלמא ב' וג' תיבות אין לחוש אלא משנטל הכוס בידו לברך. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"א) מסכים עם השולחן ערוך דלדעה זו לא יאכל אם אין לו כוס. ובסימן רצ"ו (קו"א סק"א) הוכיח שברכת המזון אף חמור מהבדלה.

ח מִפְּשָׁטוּת דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א בְּתוֹרַת הַבַּיִת (בי"ו ש"ב) וְהֶבֵּל בּוֹ (סי' כג) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד (חמים דעים סי' סו). **ט** שֻׁלְחָן [שֶׁל] אַרְבָּע (שער א) וְהֶבֵּל בּוֹ (שם) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד (שם). **י** תּוֹסְפוֹת שָׁם בְּבְרָכוֹת נ"ג (ע"ב ד"ה והייתם).

א פְּתָחִים ק"ה (ע"ב) לְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה שמע מינה ברכה) וְהַשּׁוּר. **ב** כָּל בּוֹ (סי' כה). **ג** בְּמִדְרַשׁ רוּת הַנֶּעְלָם (וזהר חדש ח"ב מז.). **ד** הָרִי"ף (פסחים כו.) וְרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ד' (הט"ו). **ה** פְּתָחִים ק"ז (ע"א).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קפב

מִשְׁאָר מַשְׁקִים (ו) אֲפִלּוּ קָבַע סְעוּדָתוֹ עֲלֵיהֶם. [1]וְאִם (ז) אֵין יַיִן מָצוּי (ח) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְהַשֵּׁכָר אוֹ שְׁאָר מַשְׁקִין הָווּ חֲמַר (ג) מְדִינָה, (ט) מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, (י) חוּץ מִן הַמַּיִם. הַגָּהָה: (יא) וּמַה שָּׁנוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לְבָרֵךְ עַל הַשֵּׁכָר, אֵין לְמִחוֹת, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ טָעוּן כּוֹס כְּלָל, וְעוֹד דְּהָא עִקַּר חֲמַר מְדִינָה הוּא שֵׁכָר, (יב) וְקוֹבְעִין הַסְּעוּדָה עָלָיו, וְאַף עַל גַּב דְּיֵינָן נִמְצָא בָּעִיר, מִכָּל מָקוֹם לֹא מִקָּרֵי מָצוּי לְדָבָר זֶה, שֶׁהוּא בְּיִקָּר (ג) (יג) וְאִי אָפְשָׁר (יד) לְקָנוֹת יַיִן בְּכָל סְעוּדָה לְבָרֵךְ עָלָיו. אָמְנָם הַמְּצוּיָה מִן הַמֻּבְחָר לְבָרֵךְ עַל יַיִן (דברי עצמו). וְיֵשׁ מְדַקְדְּקִין כְּשֶׁמְּבָרְכִין בְּיִחִיד עַל הַיַּיִן (טו) שֶׁלֹּא לְאֲחֹז הַכּוֹס בְּיָדָם רַק מַנִּיחִין אוֹתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן לִפְנֵיהֶם, (טז) וְנָכוֹן מִנְהָג זֶה (ז) עַל דֶּרֶךְ הַקַּבָּלָה (בית יוסף (ד"ה ב ומ"ש ובמ"א) ופמ"ג (אפ"ל)):

ג [2]צָרִיךְ שֶׁלֹּא יְהֵא פָּגוּם, שֶׁאִם שָׁתָה מִמֶּנּוּ (ה) (יז) פְּגָמוֹ, [3]אֲבָל אִם שָׁפַךְ מִמֶּנּוּ (ו) (יח) לְתוֹךְ יָדוֹ

1 הרא"ש שם (פ"ו סי' יז). 2 פְּסָחִים ק"ו (ע"א). 3 בְּרָכוֹת נ"ב (ע"א).

בֵּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) מְדִינָה. כָּתַב רַשַׁ"ל (בתשובה סי' כג) בְּשָׁעַת הַדְּחָק יָכוֹל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ עַל קְוָוא"ס אוֹ בְּאֹרֶשׁ"ט, וְאֵין לְהוֹרוֹת כֵּן בְּפָנֵי הָהֲמוֹן שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְזִלְזוּל אַף שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הַדְּחָק עַד כָּאן. וְכָתַב הַשַׁ"ז (סק"א) וַאֲנִי אוֹמֵר דְּיֵשׁ בָּזֶה בִּזּוּי הַבְּרָכָה וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל. וְעוֹד יֵשׁ מְנַהֵג בֵּין הָהֲמוֹן אִם שׁוֹתִין שֵׁכָר בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה וְאַחַר הָאֲכִילָה קוֹבְעִים עַצְמָם לְשְׁתּוֹת מַיִם דְּבָשׁ, מְבָרְכִין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל כּוֹס שֵׁכָר בְּאָמְרָם שֶׁהוּא חֲמַר מְדִינָה, גַּם זֶה בִּזּוּי מִצְוָה וְהוּא בְּכְלַל מַה שֶּׁכָּתוּב (ביצה כ:) שֶׁלֹּא יְהֵא שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא וְשֻׁלְחַן רַבְּךָ רֵיקָם, וְכֵן כָּתַב הַבַּ"ח (סי"א) וְשֶׁלָּ"ה (הנהות לשער האותיות אות צד). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) וְנִרְאֶה לִי דְּאֵין דְּבָרִים אֵלּוּ אֶלָּא בְּמְדִינוֹת שֶׁרְגִילִין לִשְׁתּוֹת הַמַּי דְּבַשׁ וְלֹא לְהַרְבּוֹת בְּשֵׁכָר כְּלָל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּישְׁרָאֵל. וְעוֹד יֵשׁ מְנַהֵג בֵּין הָהֲמוֹן אִם שׁוֹתִין שֵׁכָר בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה וְאַחַר הָאֲכִילָה קוֹבְעִים עַצְמָם לִשְׁתּוֹת מַיִם דְּבַשׁ, מְבָרְכִין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל כּוֹס שֵׁכָר בְּאָמְרָם שֶׁהוּא חֲמַר מְדִינָה, גַּם זֶה בִּזּוּי מִצְוָה וְהוּא בְּכְלַל מַה שֶּׁכָּתוּב (ביצה כ:) שֶׁלֹּא יְהֵא שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא וְשֻׁלְחַן רַבְּךָ רֵיקָם, וְכֵן כָּתַב הַבַּ"ח (סי"א) וְשֶׁלָּ"ה (הנהות לשער האותיות אות צד). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) וְנִרְאֶה לִי דְּאֵין דְּבָרִים אֵלּוּ אֶלָּא בְּמְדִינוֹת שֶׁרְגִילִין לִשְׁתּוֹת הַמַּי

(ו) לְתוֹךְ יָדוֹ. וּבְאֹפֶן שֶׁעֲדַיִן שָׁם מָלֹא עָלָיו, דְּהָא מָלֹא בְּעֵינָן לְכַלֵּי עָלְמָא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְכַלֵּי עָלְמָא בְּמָקוֹם דְּלֹא הַוְיָן חֲמַר מְדִינָה: (ו) **אֲפִלּוּ קָבַע סְעוּדָתוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁתּוֹךְ הַסְּעוּדָה סָמַךְ עַל מַשְׁקֶה זוֹ וְהָיָה עִקַּר שְׁתִיָּתוֹ מֵהֶם, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין זֶה מְחֻשָּׁב אוֹתָם לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, כֵּיוָן דְּאֵין אַנְשֵׁי הָעִיר רְגִילִין לִשְׁתּוֹתוֹ תָּמִיד בַּמָּקוֹם הַזֶּה: (ז) **אֵין יַיִן מָצוּי.** (ז) וַאֲפִלּוּ נִמְצָא יַיִן בָּעִיר אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מָצוּי הַרְבֵּה וּמִפְּנֵי זֶה עִקַּר שְׁתִיַּת בְּנֵי הָעִיר הוּא שֵׁכָר וּשְׁאָר מַשְׁקִין, יֵשׁ לְהָקֵל לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל שֵׁכָר. וְעַיֵּן בְּבַ"ח (ס"א) שֶׁכָּתַב דְּאַף דְּאֵינוֹ מְחֻיָּב לְהַדֵּר שֶׁם אַחַר יַיִן לִקְנוֹתוֹ מִן הַחֲנָוָנִי, מִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לוֹ יַיִן בְּבֵיתוֹ יְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן: (ח) **בְּאוֹתוֹ מָקוֹם.** הַיְנוּ (ה) בְּכָל הָעִיר, אַף שֶׁבִּשְׁאָר עֲיָרוֹת בִּמְדִינָה זוֹ נִמְצָא יַיִן הַרְבֵּה: (ט) **מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם.** וְאִם יֵשׁ לוֹ (ו)-שָׁנֵי מִינֵי מַשְׁקִין, כְּגוֹן שֵׁכָר וּמֵי דְּבַשׁ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, וְאֶחָד מֵהֶן חָבִיב עָלָיו, יְבָרֵךְ עַל אוֹתוֹ הַמִּין שֶׁהוּא חָבִיב עָלָיו, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מִתְּחִלָּה קָדַם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁתָּה מִמֶּנּוּ מִפְּנֵי חֲבִיבוּתוֹ בְּרֵוַחֲאי מֵהַנָּכוֹן לְבָרֵךְ גַּם כֵּן עָלָיו וְלֹא עַל מַשְׁקֶה הָאַחֵר, שֶׁלֹּא יְהֵא שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא וְשֻׁלְחַן רַבְּךָ רֵיקָם. אֲבָל כָּל זֶה דַּוְקָא אִם אוֹתוֹ הַמִּין הוּא חֲמַר מְדִינָה, דְּהַיְנוּ שֶׁרְגִילִין לִשְׁתּוֹתוֹ בַּמָּקוֹם הַהוּא, (ו) אֲבָל אִם אֵין שׁוֹתִין אוֹתוֹ אֶלָּא לִפְרָקִים, אַף דִּבְעָצְמָם הוּא חֲשִׁיב יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ לֹא הָוֵי חֲמַר מְדִינָה, מִידֵי דְּהָוֵי אַשְׁאָר מַשְׁקִין כְּגוֹן יַיִן תַּפּוּחִים וְיַיִן רִמּוֹנִים: (י) **חוּץ מִן הַמַּיִם.** אַף עַל פִּי שֶׁרֹב שְׁתִיָּתָן מַיִם אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם. (מ) וְהוּא הַדִּין קְוָוא"ס וּמֵי בָּאֹרֶשׁ"ט, אַף עַל פִּי שֶׁרֹב שְׁתִיַּת הֲהֲמוֹנִים מֵהֶם אֲפִלּוּ הָכִי לֹא חֲשִׁיבִי יוֹתֵר מִמַּיִם. וְטִישְׁבִּי"ר, אֲפִלּוּ (מ) דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּשָׁעַת הַדְּחָק כְּשֶׁרֹב הֲהֲמוֹנִים שׁוֹתִין מֵהֶם, וְעַיֵּן בְּסִימָן רצ"ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (יא) **וּמַה שָּׁנוֹהֲגִין וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שָׁנוֹהֲגִין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ז) עַיֵּן בְּסִימָן ער"ב סָעִיף ט' בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שפקדשין) דְּדַעַת הָרַמְב"ם (שכת פכ"ט הי"ד) דְּבָזֶה חָשִׁיב חֲמַר מְדִינָה, וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל כֵּיוָן שֶׁדָּרַךְ רֹב הָעִיר לִקְבֹּעַ שְׁתִיָּתָן עֲלֵיהֶם וּכְדִמוֹכִח מֵהֲרַבָּה פּוֹסְקִים, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף כָּאן (ד"ה ואח"כ) וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן ער"ב (ס"ק יג) עַיֵּן שָׁם: (ס) כָּל זֶה מְתֻבָּאַר מִסִּימָן ער"ב סָעִיף ט', וְאַף דִּכְטוּרִי נִזְכָּר שָׁם עוֹד דַּעַת דְּדַוְקָא אִם אֵין יַיִן גָּדֵל מֵהֲלָךְ יוֹם סְבִיבוֹת הָעִיר, בְּעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל: (ו) טַ"ז (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ב) **וּמָגֵן גִּבּוֹרִים** (אלף המגן סק"ה), **וְעַיֵּן שֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז** (ס"ג) **מַשְׁמַע שֶׁמִּקַּל בָּזֶה דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא בִּכְלַל חֲמַר מְדִינָה, וְאוּלַי דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם מִירֵי דְּמֵה שֶׁאֵין שׁוֹתִין אוֹתוֹ רַק לִפְרָקִים הוּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין חָשִׁיב לָהֶם לְמַשְׁקֶה, אֲבָל אִם מְנִיעָתוֹ הוּא רַק מִפְּנֵי הַיֹּקֶר גַּם הוּא מוֹדֶה דְּחָשִׁיב חֲמַר מְדִינָה, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּעוֹלַת תָּמִיד** (סק"ב): (ס) טַ"ז (סק"א) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ה) וְהַגְּרַ"ז (ס"ג) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (שם), דְּלֹא כְּרַשַׁ"ל (בתשובה סי' כג): (מ) עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג): (י) כֵּן פֵּרֵשׁ הַמָּגֵן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah